

UKA 2017/129
13. nov. 2017
Aaja Chemnitz Larsen

Redegørelse om Grønlands muligheder for øget samarbejde med EU og fora med tilknytning til EU

(Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug)

Tak til Naalakkersuisut for en grundig redegørelse. Det er beklageligt at vi får en så vigtig redegørelse sent fredag eftermiddag og derfor får begrænset tid til at sætte os ind i et så vigtigt, men komplekst område og på den måde sikre en ligeså grundig politisk behandling af redegørelsen.

Mange tak til den oprindelige forslagsstiller Justus Hansen, Demokraterne, for at bringe emnet på banen. Forslagets oprindelige formål var drøfte en genovervejelse om hvorvidt Grønland skulle være med i EU. Dette var der ikke opbakning til blandt et flertal i Inatsisartut. Det glæder os derfor at der var opbakning til Inuit Ataqatigiits ændringsforslag ved behandlingen af forslaget og vi i dag står med en redegørelse om Grønlands muligheder for at øge samarbejdet med EU.

Grønland er ikke medlem af EU, men vi har en række aftaler med EU og vores tætte tilknytning som OLT-land (Oversøiske Lande og Territorier) betyder meget for Grønlands relation til EU. Det er en kendsgerning, at EU er en af Grønlands vigtigste samarbejdspartnere.

Vi er et af de lande udenfor EU, som modtager det største bidrag fra EU, hvilket understreger at der er en fælles interesse i at samarbejde. Det skal vi fortsat værne om.

Samarbejdsområder er primært bundet op på fiskeripartnerskabsaftalen og partnerskabsaftalen, det såkaldte Grønlandsinstrument. EUs finansielle bidrag til Grønland lægger på 132 mio. kr. om året i den nuværende fiskeripartnerskabsaftale og det finansielle bidrag på uddannelsesområdet ligger på gennemsnitligt 230 mio. kr. årligt. Der er tale om betydningsfulde bidrag til den grønlandske økonomi og til styrkelse af samfundet.

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Fra Inuit Ataqatigiit mener vi at der er flere ting vi kan gøre for at styrke Grønlands position i EU og dermed styrke samarbejdet. Ønsker vi indflydelse, så er en stærkt tilstedeværelse afgørende og vi vil gerne takke de ansatte i Grønlands Repræsentationen for deres daglige indsats for at varetage Grønlands interesser i EU. Men vi politikere skal også være synlige i EU, hvor vi igennem god dialog med vores kollegaer i Europa Parlamentet kan bidrage med viden om Grønland og Arktis. En konkret mulighed kunne være etablering af et netværk Friends of Greenland.

EU er under forandring. Det britiske folks beslutning om Brexit rystede EU systemet. Denne proces er igang og vil også forventeligt have konsekvenser for Grønland. 9 ud af 27 OLT lande hører under Storbritannien, som også er en betydelig bidragsyder til EU. Hele 16 % af EUs indtægter kommer fra Storbritannien. Hertil kommer Storbritanniens import af fisk og skaldyr fra Grønland. Skal vi også i fremtiden varetage Grønlands handels interesser, efter at Storbritannien har forladt EU, så skal vi skrue op for samarbejdet og sikre at Grønland er vel repræsenteret. Det kunne f.eks. være med en udsendt repræsentant i London, eller en styrkelse af repræsentationen i Bruxelles.

Vores udenrigspolitiske interesser varetages i et samarbejde med danske ambassader og politiske repræsentationer i f.eks. EU systemet. Diplomatiske forhandlinger mellem Grønland og Danmark baner vejen for at danske parlamentarikere i Europa Parlamentet, som ideelt set er med til at lytte til og varetage Grønlands interesser i EU. Vi så det ved bevarelse af Inuit undtagelsen i forhold til EUs generelle forbud mod salg af sælskind, hvor flere af de danske medlemmer af Europa parlamentet lobbyerede for at varetage Grønlands interesser.

Den politiske proces om EU forbuddet, eller for den sags skyld, midtvejsevalueringen af Grønlandsinstrumentet, viser desværre også at der er mange og stærke interesser på spil i EU. Bruxelles er fyldt med organisationer og repræsentanter fra landene, som hver især laver massivt lobby arbejde for netop deres interesser.

Lad det være helt klart. Vi mener ikke at EUs forbud mod salg af sælskind var en ideel løsning, selv med Inuit undtagelsen. Vi mener fra Inuit Ataqatigiit at der er mere vi kan og bør gøre for at være mere på forkant og mindre på bagkant at politiske beslutningsprocesser i EU end vi gør i dag. Dette er ikke en kritik af Grønlands Repræsentationens indsats, men en (an)erkendelse af at der er mere vi bør gøre, hvis vi vil varetage Grønlands interesser i EU i højere grad.

Inuit Ataqatigiit mener vi skal øge vores aktiviteter i EU, men gøre dette klogt og tilpasse det til det løbende behov. Grønland står overfor at skulle genforhandle aftaler

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

de kommende år.

Fiskeripartnerskabsaftalen skal genforhandles i 2018, hvor Inuit Ataqatigiit mener vi skal øge samarbejde omkring bæredygtig fangst, herunder styrke viden og tilpasning til en ny virkelighed, som klimaforandringerne fører med sig og samarbejde med EU om at øge viden om hvor vi bruger hele fisken. Ved at sikre anvendt forskning om hvordan vi ved at bruge hele fisken kan vi styrke værdiskabelsen og bæredygtigheden i brugen af naturens ressourcer.

Herudover er der i 2020 en række aftaler, herunder ikke mindst Grønlandsinstrumentet, som der skal genforhandles. Vi må ikke tage dette arbejde for givet og Inuit Ataqatigiit opfordrer Naalakkersuisut til at igangsætte dette arbejde allerede nu.

Inuit Ataqatigiit opfordrer til at fokus i en kommende aftale bredes ud til, at man udover uddannelsesområdet vil se på social udvikling/innovation og en tidlig indsats i folkeskolen, da vi ved at der er en klar sammenhæng imellem trivsel og gennemførelse af uddannelse. Herudover bør fokus på anvendt forskning i Arktis og Grønland styrkes. Dette gælder ikke kun naturvidenskabelig forskning, men også viden om relevant samfundsvidenskabelig forskning. En oplagt mulighed er også et samarbejde om etablering af en arktisk forskningshub i Grønland.

I de kommende år mener Inuit Ataqatigiit at der er behov for at styrke Grønlands Repræsentationen. Et kendskab til EU systemets mange muligheder for investeringer, f.eks. via Europæisk Investerings Bank (EIB), Horizon 2020 m.m. er fortsat af stor interesse for Grønland. Grønlands interesser som OLT land forudsætter vi proaktivt sætter ind nu. Ligeledes forudsætter genforhandling af eksisterende aftaler en styrket tilstedeværelse hvis vi skal bevare nuværende niveau og gerne styrke varetagelse af Grønlands interesser i EU.

Det kræver Grønlands interesser varetages mere synligt på politisk plan og på daglig plan af Grønlands Repræsentationen. Udenrigs- og sikkerhedspolitisk udvalg tager inden længe til Bruxelles for at drøfte disse forhold i EU og planen er at tage til London for at være med til at bane vejen for aftaler med Storbritannien.

Grønlands relation til EU er et kompleks emne, som vi med disse korte og vigtigste bemærkninger takker for at kunne debattere emnet.